

КАТЕДРА „ИСТОРИЯ И ТЕОРИЯ НА КУЛТУРАТА“

ИЗИСКВАНИЯ И ПРОЦЕДУРА ЗА УЧАСТИЕ В ДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ ПО СПЕЦИАЛНОСТТА

РЕДОВНА ДОКТОРАНТУРА В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.1. СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА "КУЛТУРОЛОГИЯ" (Ренесанс и барок. Между наука и магия: изкуството на паметта през Ренесанса)

I. Документи

1. CV

- Академично образование – завършена образователна степен “Магистър”.
- Изследователски интереси; публикации и участия в проекти (ако кандидатът има такива).

2. *Мотивационно писмо* – в максимален обем от три страници, в които кандидатът излага своите мотиви за участие в докторантския конкурс, описва своите изследователски намерения и очертава биографичната перспектива/рамка, в която вписва своя изследователски проект и желание за научно кариерно развитие.

II. Изисквания към кандидатите

1. Изпитна процедура

Кандидатите подготвят проектно предложение – състояние на изследванията по избраната тема, концептуална рамка, методология, изследователски инструментариум и основни понятия, хипотеза и първична литература – което развиват в писмена форма в първата част на изпита в рамките на 4 астрономически часа.

Втората част от изпита е устна и се провежда с кандидатите, чиито проектни предложения, развити в първата част на изпита, са получили оценка не по-ниска от „много добър 4.50“. Устният изпит е върху въпроси и проблеми, свързани с проектното предложение и по-широката тематична област на конкурса.

2. Изследователски проект

Очаква се кандидатите да представят историко-антропологически проект, свързан с изследване в посочената тематична област.

Изследователските проекти, с които се кандидатства за докторантурата, се разработват писмено при провеждането на първата част от специализирания изпит, като техният обем трябва да е не повече от 15 страници, заедно с методологията, работните хипотези и литературата, която възнамеряват да ползват кандидатите при реализацията на изследването.

Втората част от изпита се провежда с кандидатите, които отговарят на посочените изисквания и разработените от тях проекти в първата част са получили оценка, която е не по-ниска от „много добър 4.50“. Устният изпит е по идеите, представени от кандидата в разработения в първата част изследователски проект.

Историята на паметта е неразделна част от историята на културата, на философията, реториката и етиката, на религията и изкуството. Създадено в конкретна историческа среда, изкуството на паметта надхвърля времето и културния контекст, на които принадлежи. Докато за античните философи паметта е застъпена във философията, епоса и останалите поетични жанрове в Елада, то за класическите оратори, разработили ефективна система на запомняне, паметта е един от петте стълба на реториката, свързана с въображението и сетивата. В рамките на християнското учение, през Средните векове, паметта като една от най-ценените способности на ума, се развива в етиката и диалектиката, за да обхване в епохата на Ренесанса всички неща, засягащи човешката душа, през способностите на интелекта и въображението, и да се превърне в херметично, окултно изкуство, извън реториката и етиката.

Това позволява, в края на XVI – началото на XVII век, във философията на Джордано Бруно, мнемотехниката да се развие като метод за проектиране на космическия ред в човешката душа, посредством образи, ангели, демони, статуи на богове и герои.

Изследователският проект следва да проследи как с философията на Джордано Бруно техниките на паметта се трансформират: от образни, символични и свързани с магическия светоглед, до абстрактни, логико-математически структури; да изследва връзката на мнемониката с херметичната философия, натуралната магия, кабалата, както и с ранните проекти за научна методология. Възможно е формулиране на работна хипотеза, че в основата си изкуството на паметта не само запазва и двете

традиции – магическата и научната – но и проблематизира самото разделение между тях.

Редом с това, изследването следва да проследи развитието на концепции като *ars memorativa*, *ars magna*, и *clavis universalis* – използван през XVI и XVII век, за обозначаване на метод, позволяващ на човека да прозре отвъд завесата на „сенките на идеите“, и да достигне до идеалната структура на реалността. Терминът е свързан със стремежа на тълкувателите на паметта да открият съответствие между първообразите на Вселената и структурата на човешкото мислене, да създадат енциклопедии, които да се превърнат в своеобразни „огледала“ на космическата хармония. В хода на изследването се очаква да бъдат разгледани както херметичната и мнемотехничната литература от периода на Ренесанса и Барока, така и рационалистичните идеи на XVII век.

Задачите, които стоят пред подобен изследователски проект, следва да са свързани с изясняването (например) на въпроси като: Как се развива и предава изкуството на паметта? Каква е ролята на паметта за ренесансовия и ранномодерния индивид? Как се изменят техниките за усъвършенстване на паметта? Каква е връзката между магията, науката и мнемониката? Как изкуството на паметта се оказва на пресечната точка между рационалното и магическото мислене? Какво място заема изкуството на паметта в енциклопедичните проекти на ранната модерност? Как философията и идеите на Джордано Бруно, Робърт Флъд, Джулио Камило, както и методите на Рамус и Лул, залягат във философията на новите мислители?

III. Препоръчителна литература

1. Yates A., Frances. *The Art of Memory*, Chicago: University of Chicago Press, 1966.
2. Yates A., Frances. *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, London, Routledge, 1964.
3. Yates A., Frances. *Lull and Bruno*, London, Routledge, 1982.
4. Rossi, Paolo. *Clavis universalis: Logic and the Art of Memory*. London: Athlone Press, 1960.
5. Bolzoni, Lina. *The Gallery of Memory: Literary and Iconographic Models in the Age of the Printing Press*. Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press, 2019.

6. Carruthers, Mary. *The book of memory: A study of memory in medieval culture*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
7. Lecouteux, Claude., John E Graham. *The high magic of talismans & amulets: Tradition and craft*. Rochester: Inner Tradition, 2014.
8. Zambelli, Paola. *White magic, black magic in the European Renaissance*. Leiden: Boston : Brill, 2007.
9. Culianu, Ioan. *Eros and magic in the Renaissance*. Translated by Margaret Cook with the foreword by Mircea Eliade. Chicago: The University of Chicago Press, 1987.
10. Lullus, Raymundus, Yanis Dambergs. *Ars brevis*. Gatineau, Quebec, Canada, 2006.
11. Бруно, Джордано. *Пепеляната вечеря*. Превод и коментари от италиански език: Владимир Градев. София: Изток – Запад, 2016.
12. Bruno, Giordano. *De umbris idearum*. Collected Works of Giordano Bruno Book 4 Translated Scott Gosnell. Huginn Muninn & Co, 2013.
13. Bruno, Giordano. *On magic*. Collected Works of Giordano Bruno Book 5. Translated Scott Gosnell. Huginn Muninn & Co, 2018.
14. Bruno, Giordano. *Cause, principle, and unity: Five dialogues*. Castle Hedingham, Essex: Daimon Press, 1962.
15. Bruno, Giordano. *Thirty Seals and The Seal of Seals*. Collected Works of Giordano Bruno Book 4. Translated Scott Gosnell. Huginn Muninn & Co, 2016.
16. Bruno, Giordano. Sidney Sondergard, Sowell Madison. *The Cabala of Pegasus*. New Haven: Yale University Press, 2002.
17. Bruno, Giordano. Arthur Imerti. *The expulsion of the triumphant beast*: Translated and edited by Arthur D. Imerti. New Brunswick, N.J: Rutgers University Press, 1964.
18. Bacon, F. *The Advancement of Learning*, ed. A. Johnston, Oxford, 1974.